

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: 1 K 14, 1 – 12

Text: Sk 2, 1 – 13 *Když nastal den letnic, byli všichni shromážděni na jednom místě. Náhle se strhl hukot z nebe, jako když se žene prudký víchr, a naplnil celý dům, kde byli. A ukázaly se jim jakoby ohnivé jazyky, rozdělily se a na každém z nich spočinul jeden; všichni byli naplněni Duchem svatým a začali ve vytržení mluvit jinými jazyky, jak jim Duch dával promlouvat. V Jeruzalémě byli žbožní židé ze všech národů na světě, a když se ozval ten hukot, seslo se jich mnoho a užasli, protože každý z nich je slyšel mluvit svou vlastní řečí. Byli obromeni a divili se: "Což nejsou všichni, kteří tu mluví, z Galileje? Jak to, že je slyšíme každý ve své rodné řeči: Parthové, Médové a Elamité, obyvatelé Mezopotámie, Judeje a Kappadokie, Pontu a Asie, Frygie a Pamfylie, Egypta a krajů Libye u Kyrény a přistěbovalí Římané, židé i obrázení pohané, Kréťané i Arabové; všichni je slyšíme mluvit v našich jazycích o velkých skutcích Božích!" Žasli a v rozpacích říkali jeden druhému: "Co to má znamenat?" Ale jiní říkali s posměškem: "Jsou opilí!"*

Jsou opilí. Taková je reakce některých lidí na seslání Ducha svatého. I tak je možné vnímat letniční událost. Ale není se čemu divit. Bez víry člověk nevidí žádné Boží skutky. Vzpomeňte si na zázrak vzkříšení Ježíše Krista. Když vstal z mrtvých, okamžitě se našlo pohotové vysvětlení, že učedníci jeho tělo ukradli. Když se Vzkříšený zjevil Marii, řekla: „To je zahradník.“ Když se zjevil na cestě do Emaus, mysleli si učedníci, že je to neznámý pocestný. A když před zraky učedníků vystoupil na nebe, i tak někteří z nich o tom pochybovali. Stejně tak nyní: Když Bůh seslal na apoštoly svého Ducha svatého, okamžitě je tu racionální vysvětlení: Jsou opilí. Jak snadno se lze vypořádat s Božím jednáním. Ať bychom viděli cokoli, vždy vidíme jen to, co vidět chceme. Jestliže nevěříme, že to, co někdo dělá, je dílo Ducha svatého, tak můžeme klidně říci třeba, že je opilý. A jsme s tím raz dva hotovi. To jsou ty naše rychlé soudy. Soudy bez víry. Že prudký víchr naplnil dům? No jistě, žene se bouřka a někdo zapomněl zavřít okna, tak je průvan. Glosolalii, tedy extatické blábolení, můžeme slyšet i v hospodě těsně před zavírací hodinou a ohnivý jazyk maršála Malinovského dobře známe z filmu Pelíšky. Takže nic zázračného tu vidět není.

To je pohled bezvěrce. S posměškem říká: „Jsou opilí.“ Chceme-li se s něčím rychle vypořádat, pak je to ta nejsnadnější cesta. Nevěřit a odmítnout. Kdo se chce vydat touto cestou, pro toho tu kázání končí a může jít domů.

Pro vás, kteří zůstáváte, pokračuji. Co tedy lze při letniční události vidět? Tedy, myslím, co lze pozorovat zrakem víry? Všimněte si, jak to pisatel Lukáš vyjadřuje. Neříká, že se přehnal prudký víchr, nýbrž se strhlo z nebe něco, jako (!) když se žene prudký víchr. A také neříká, že se jim ukázaly ohnivé jazyky, ale jakoby (!) ohnivé jazyky. Jde tedy o přirovnání. Lukáš to nepopsatelné, co se děje, přirovnává k něčemu známému.

Vítr a oheň jsou v Písmu známé obrazy. Obrazy, jejichž symbolice vnímavý čtenář dobře rozumí. Když se v hebrejštině řekne „vítr“, znamená to zároveň „duch“. Ježíš tuto symboliku užívá také, když říká Nikodémovi: „Vít vane, kam chce, jeho zvuk slyšíš, ale nevíš, odkud přichází a kam směřuje. Tak je to s každým, kdo se narodil z Ducha.“ Když se podívám z okna, vidím, že fouká vítr. Ale nevidím vítr. Vidím stromy, jak se klátí ve větru, vidím, jak se větve ohýbají, jak listy ve větru plápolají a všechny rostliny se hýbou, jakoby najednou oživly. A přece se nepohybují vlastní silou, ale pohybuje s nimi vítr. Tak je tomu s člověkem, na kterého působí Duch svatý. Najednou ten člověk dělá věci, které by jinak nedělal. Dělá je sám od sebe? Zdá se to tak. A přece je to dílo Ducha svatého.

Druhým obrazem je oheň. Tento symbol je mnohoznačný. Může znamenat oheň Božího soudu. Jan křtitel prorokuje o Kristu, že plevy spálí ohněm neuhasitelným. Oheň má i očistnou funkci, když přetaví lidské dílo, a zůstane jen to, co je ryzí. O tom píše apoštol Pavel do Korintu. „Dílo každého vyjde najevo. Ukáže je onen den, neboť se zjeví v ohni; a oheň vyzkouší, jaké je dílo každého člověka. Když jeho dílo vydrží, dostane odměnu. Když mu dílo shoří, utrpí škodu; sám bude sice zachráněn, ale projde ohněm.“ Symbol ohně je také symbolem Boží přítomnosti. Vzpomeňte na Mojžíše, když uviděl hořící keř, z něhož k němu promluvil Hospodin. A v neposlední řadě může jít také o obětní oheň. Na hoře Karmel to vidíme zcela zřetelně. Eliáš se v době sucha modlí za déšť a přitom demonstruje Boží sílu. Svolává baalovy proroky, aby se pokusili přimět baala k zapálení oběti na oltáři. Říká: Bůh, který odpoví ohněm, ten je Bůh. Jejich snaha, jak víme, byla marná. Když se ale modlí Eliáš, čteme, že „spadal Hospodinův oheň a pozřel zápalnou oběť i dříví, kameny i prst, a vodu z příkopu vypil.“

To vše lze nějak pozorovat v díle Ducha svatého. Soud, Boží přítomnost a zapálení oběti. Duch svatý rozsuzuje, co je pravé a nepravé, tím, že nás uvádí do všeliké pravdy. Uvádí nás také do Kristovy přítomnosti tím, že je nám jako Duch Kristův dán od letnic po všechny dny až do skonání toho věku. A zapaluje naše srdce vírou, abychom přinášeli sami sebe jako živou, svatou a Bohu milou oběť. A když se to stane, pak přijde to rozvlažení Ducha, ten déšť duchovního požehnání, za který se Eliáš modlil.

Tak to je, bratři a sestry, oheň Ducha svatého. Ale po tom všem, po větru a ohni přichází ke slovu to nejdůležitější – slovo. Apoštolové po těch všech symbolických úkazech, po tom „předznamenání“, začínají mluvit. Jakoby jim Duch svatý rozvázal jazyk. Začínají mluvit jinými jazyky. Nejde tu však o jazyky, kterým by nikdo nerozuměl, ale naopak, od té chvíle jim všichni rozumí. Je to zázrak porozumění. Lukáš si záměrně dává práci s vypsáním různých národů a kultur, které znal. Chce tím říci, že evangelium je pro všechny a Duch působí, že mu také všichni mohou rozumět.

Bratři a sestry, to je něco, po čem nesmírně toužím. Aby se Duch svatý zmocnil mého kázání a ty veliké skutky Boží, o kterých tu mluvím, každému z vás přetlumočil tak, že byste tomu porozuměli a přijali Boží slovo do svého srdce. To by bylo krásné. Kdybych uměl ke každému promluvit takovým způsobem, kterému zrovna ten který člověk rozumí. Ale Duch svatý to dělá jinak. On dělá něco jiného. Ten letniční příběh to hezky vystihuje. Oheň Ducha svatého se rozdělil na jednotlivé jazyky a na každém z apoštolů spočinul jen jeden. Všichni byli rovným dílem naplněni Duchem svatým a začali mluvit jinými jazyky, jak jim Duch dával promlouvat. Já tomu rozumím tak, že každý z nich mluvil jiným jazykem. Ne že jeden mluvil mnoha rozličnými jazyky, ale každý, na kterém spočinul jeden ohnivý jazyk, pak také mluvil jedním jiným jazykem. Protože Duch svatý byl dán ne jednomu, ale mnoha apoštolům, proto jim také rozuměli mnozí.

Co tato scéna pro nás znamená, bratři a sestry? Že není jeden kazatel, který by uměl promluvit ke všem posluchačům tak, aby mu všichni rozuměli, ale církev má proto mnoho různých kazatelů a svědků víry, kteří mluví každý jinak, každý jiným způsobem, nebo má kazatel každou neděli aspoň jiné kázání, aby různé posluchače mohli oslovit různou řečí. Každý z nás má svou vlastní řeč, v níž je chopen porozumět evangeliu. Každý si musí najít ten svůj jazyk, kterému rozumí. A každý slyší na něco jiného.

Duch svatý je dán celé církvi. Ale každému v církvi uděluje jiný dar, nebo chcete-li, jiný jazyk. Právě díky té mnohosti a rozdílnosti může být zvěstování evangelia efektivní a účinné, protože každý rozumí něčemu jinému. V tom spatřuji veliké dílo Ducha svatého. Ne ve sjednocení jazyka. Ale naopak v různosti jazyků. Je-li někdo hluchý k evangeliu, tak to ještě neznamená, že je to jeho vina. Možná, že to jen potřebuje slyšet řečené jiným způsobem. A my bychom se měli modlit za to, aby nám Pán dal ten dar, že bychom mohli slyšet evangelium i v tomto kostele zvěstované různými způsoby, různými jinými formami, tedy různými jinými jazyky. Církev sama sebe velmi ochuzuje, jestliže dává ve svých shromážděních zaznít jen monotónnímu jednohlasu, zvěstujícímu Boží poselství. Tu rozmanitost Ducha svatého nemůže v sobě pojmout jeden člověk, jeden kazatel. My pro to děláme alespoň tolik, že při bohoslužbách nejen posloucháme kázání, ale také zpíváme písně, které jdou napříč celými generacemi svědků Kristových. A kéž bychom těch způsobů zvěstování našli ještě víc. Jen tak může zaznít Kristovo evangelium v celé šíři a v celém svém bohatství. Ne každý rozumí všem těm hlasům, které v církvi zní. Proto je potřeba dávat prostor různosti jazyků a projevů Ducha Božího. Proto apoštol ve svých listech zdůrazňuje: „Plamen Ducha nezhášejte, prorockými dary nepohrdejte. Všecko zkoumejte, dobrého se držte.“ A jinde říká: „Nebráňte mluvit jazyky.“ V 1. Kor. 14, 26 můžeme číst, jak to překládá nejnovější překlad, nazvaný Bible pro 21. stol.: „Když se scházíte, každý z vás něco přináší - někdo píseň, někdo vyučování, někdo jazyk, někdo zjevení a někdo výklad. Ať se to všechno děje k vzájemnému posílení.“ Nakonec i to, že se v poslední době množí různé české překlady bible, spadá do této kategorie mnohosti jazyků, kterými lze zvěstovat veliké skutky Boží.

Já jsem s konfirmandy a s mládeží byl o minulém víkendu na společném pobytu, kde jsme v neděli slavili spolu bohoslužby. A to přesně podle apoštolovy rady: Někdo měl píseň, někdo přečetl žalm, někdo měl modlitbu, někdo měl kázání. Konfirmandi tak zažili, že na bohoslužby se nechodí jako do kina či do divadla, ale že je slavíme tak, že každý něco přináší. A říká to svým osobitým přístupem.

Možná, že někdo z vás má nad tím stále ještě rozpaky. Je přirozené, že každý máme svůj mateřský jazyk, který je nám nejbližší. A jiným jazykům nerozumíme. To je normální. Ale ty jiné jazyky jsou opět mateřské pro někoho dalšího. Kdyby tomu tak nebylo, pak by se naše společenství nutně stalo uzavřenou skupinou, kam nemá přístup nikdo jiný. Bylo by to dobře? Bylo by přece bláhové chtít království Boží uzavřít těm, kteří jsou jiní než my. A tak co to má, bratři a sestry, znamenat, když slyšíme lidi mluvit o velikých skutcích Božích tak různorodými způsoby, rozličnými projevy, tedy rozmanitými jazyky? Že Duch svatý byl dán ne jedněm nebo druhým, ale církvi Kristově jako celku. Z toho se máme radovat a to je také důvodem ke chvále a k oslavě Boží dnes o svatodušních svátcích.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, děkujeme ti za mnohohlasý zpěv tvé církve, která tě po všem světě chválí a oslavuje. Dej, ať i ten náš hlas zní srozumitelně a jasně. Tobě buď čest a sláva až na věky. Haleluja, Amen.*